

студенти намагаються різними шляхами, причому не завжди конструктивними. І тому їм потрібно покращити свої професійні навички — вміти застосовувати такий спосіб вирішення конфліктних ситуацій, який принесе позитивний результат для обох конфлікуючих сторін. Доведено, що студенти, в деякій мірі, вміють будувати оптимальну стратегію поведінки у конфлікті, але інколи не вміють адекватно діяти у проблемних ситуаціях. Це не відповідає вимогам підготовки сучасного спеціаліста який крім фахових знань та умінь повинен ефективно будувати свою взаємодію.

Здатність ефективно вирішувати конфліктні ситуації вкрай потрібна сучасному фахівцеві-психологу для реалізації професійної діяльності

Література:

1. Кокурн О. М. Психологія професійного становлення сучасного фахівця: Монографія./ О. М. Кокурн / – К. : ДП "Інформ.-аналіт. агенство", 2012. – 200 с.
2. Кузнецов М. А. Взаємозв'язок психологічних особливостей переживання часу та особистісних характеристик у студентів / М. А. Кузнецов, А. В. Поденко, Т. К. Белоусова // Вісник ХНПУ імені Г. С. Сковороди. Психологія. — Вип. 46. — Частина II. — Х.: ХНПУ, 2013. — С. 133-153.
3. Терлецька Л. Г. Вікова психологія і психодіагностика : Затв. МОН молодьспорту України як підр. для студ. ВНЗ / Л. Г. Терлецька. – К. : Слово, 2013. – 608 с.
4. Щербан Т. Д. Деякі проблеми професійної готовності/ Т. Д. Щербан, В. В. Гоблик// Особистість у соціальному, віковому та клінічному вимірі сучасного життя: збірник наукових статей. - Луцьк: Вежа-Друк, 2016. - С.22-27.
5. Хомуленко Б. В. Шляхи та засоби розвитку рольової структури особистості психолога. / Б. В. Хомуленко // Науковий вісник Миколаївського державного університету імені ВО Сухомлинського. Сер.: Психологічні науки. — 2014. — №2. — Вип. 12. — С. 184- 190.

РОЗДІЛ II. ПРОФЕСІЙНЕ СТАНОВЛЕННЯ ФАХІВЦЯ В УМОВАХ ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ

УДК 159.9.072.43

*Алмаші Світлана Іванівна,
Тупиця Надія Іванівна
Мукачівський державний університет,
м. Мукачєво, Україна*

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ВИВЧЕННЯ ЕМОЦІЙНОЇ СФЕРИ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ

У сучасному світі спостерігається дезінтеграція емоційного життя людини, зумовлена дією двох протилежних, але взаємопов'язаних тенденцій. З одного боку, під впливом зростання напруженості життя виявляється певна дезорганізація й невідповідність природних основ афективних процесів нормам

поведінки, з іншого - ігнорування, недооцінка важливості й дієвості емоційної сторони життя, відсутність належного рівня сформованості вищих (соціальних) емоцій. У результаті цього емоційна сфера стає найбільш уразливою в сучасній культурі, що особливо гостро виявляється в різноманітних стресових станах, «афектах неадекватності» та відповідних їм формах поведінки.

Усе зазначене стосується, перш за все, педагогічної діяльності, оскільки учитель є ключовою фігурою системи освіти, його особистість і поведінка здійснюють величезний виховний і психологічний вплив на особистість учня. Від психічного здоров'я педагога значною мірою залежить здоров'я підростаючого покоління, майбутнього України.

Особливістю педагогічної діяльності є висока емоційна напруженість. Численні емоціогенні фактори носять як об'єктивний, так і суб'єктивний характер. Ситуації емоційного перенавантаження, пов'язані з високим рівнем афективної напруженості, дезорганізують педагогічну діяльність, яка належить до складних, творчих видів діяльності. Повторювання ситуацій професійних стресів приводить до виснаження нервової системи педагогів, емоційних зривів, нервово-психічних захворювань. У зв'язку з цим, у своїй повсякденній праці педагог постійно стикається з необхідністю керування емоційними станами, що викликає проблему пошуку найбільш ефективних способів емоційної регуляції й саморегуляції вчителя в напружених ситуаціях професійної діяльності.

Різноманітні аспекти проблеми емоційної сфери неодноразово розглядалися багатьма спеціалістами при аналізі теоретико-методологічних основ сфери почуттів людини (В.К.Віллунас, О.М.Леонт'єв, С.Л.Рубінштейн та ін.), специфіки діяльності (О.В.Запорожець), спілкування (О.О.Бодальов, Б.Ф.Ломов), потребово-мотиваційної сфери (О.А.Асмолов, В.Г.Асєєв, Б.І.Додонов), процесів цілеутворення (Л.І.Божович, О.А.Конопкін), мислення (Л.С.Виготський) та інших аспектів психіки.

Аналізуючи питання емоційної регуляції, слід зазначити, що на підставі філософського, психологічного і педагогічного вивчення понять "емоції", "культура", ми визначили емоційну культуру вихователя як інтегративну якість, яка набула ціннісної спрямованості, системності, цілісності, здатності до самоуправління і саморегуляції. Вона дає змогу адекватно усвідомлювати власні переживання і переживання учнів, що функціонально забезпечує розвиток особистості педагога, адекватність його поведінки особистісним і професійним потребам, ефективність педагогічної діяльності.

Ми розглядаємо емоції як професійно значущу якість особистості педагога, яка є показником сформованості емоційної культури. Така якість є багатокомпонентною і охоплює знання, потреби, мотиви, почуття, вчинки, світоглядні позиції педагога. Специфіка педагогічної діяльності передбачає розвиток педагога не тільки як фахівця в галузі своєї діяльності, але і як особистості. На думку дослідників (В.Бойко, Л.Мітіна) розвиток особистості не можливий без самопізнання, з яким тісно пов'язані емоційні переживання: чим більше пізнання пов'язане із серцевиною "Я", самозміною, тим у більшій мірі в цьому задіяні емоції [2].

Варто зазначити, що емоційна культура майбутнього педагога ґрунтується на певних знаннях, зокрема провідну роль у рівні сформованості емоційної культури мають світоглядні позиції особистості. Адже, професійна підготовка педагогів передбачає мотиваційно-ціннісне ставлення до майбутньої діяльності, широкі світоглядні орієнтири, сформованість певних особистісних якостей, знань та умінь, необхідних для організації навчально-виховного процесу. Всі вище зазначені компоненти емоційної культури нерозривно пов'язані з поняттям "світосприйняття", яке визначає особливості розвитку перерахованих складових.

Проаналізувавши сучасні наукові підходи щодо професійних вимог до майбутнього педагога, можна зробити висновок, що серед зазначених знань, умінь, здібностей та якостей вагомим значенням набувають ті, які складають структурне утворення емоційної культури особистості, а саме: стресостійкість, емоційно-вольова регуляція; наполегливість, зібраність, витримка, почуття гумору, життєрадісність, емпатія; високий рівень внутрішньої культури, чуйність, доброзичливе ставлення до людей, оптимізм; психологічна компетентність, розвинені вольові риси, прагнення зрозуміти позицію іншого, толерантність, навички маніпулятивного спілкування, вміння запобігати конфліктам та розв'язувати їх, емоційна стриманість, вміння керувати своїми емоціями.

На підставі аналізу психолого-педагогічної літератури, ми вбачаємо потребу в необхідності проведення подальшого дослідження щодо особливостей розвитку емоційної сфери майбутніх педагогів на етапі здобуття професійної освіти.

Література:

1. Семиченко В.А. Психологія емоцій / В.А. Семиченко. - К. : Вища школа, 2004. – 335 с.
2. Докшина Н. Природа виникнення емоцій та почуттів / Н. Докшина, С. Кошель // Психолог. - 2006. - № 44. - С. 37-39.
3. Комісарова С.Д. Поняття про емоції, їх значення та особливості / С.Д. Комісарова // Психолог. – 2006. - № 25-28. – С. 32-38.

УДК 159.925.7

Бабій Микола Федорович
Східноєвропейський національний університет
М. Луцьк, Україна

МОДЕЛЮВАННЯ ЯК ЗАСІБ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО РОЗВИТКУ

Шкільна практика зорієнтована на навчання та формування у дітей наукового досвіду емпіричного змісту. Хибність такого підходу полягає у тому, що, активність школяра буде спрямована лише на життєве споглядання та запам'ятання відношень між елементами об'єктивної дійсності.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>